Hoge Naarderweg 78 |||||| 1217 AH Hilversum ||||||
Postbus 1426 |||||| 1200 BK Hilversum |||||| cvdm@cvdm.nl |||||| www.cvdm.nl ||||||
T 035 773 77 00 |||||| F 035 773 77 99 ||||||

AANTEKENEN
Nederlandse Boekverkopersbond
t.a.v. De heer W. Karssen
Prins Hendriklaan 72
3721 AT BILTHOVEN

Datum	**Onderwerp**		
14 juli 2005	Onderwijskorting		
Uw kenmerk	**Ons kenmerk**	**Contactpersoon**	**Doorkiesnummer**
	BVB-004723-bm	mr. J.B. Mons	(035) 7737 765

Geachte heer Karssen,

Op verzoek van de Tweede Kamer is in de Wet op de vaste boekenprijs (artikel 13b) een kortingsmogelijkheid opgenomen voor eindafnemers die als leerling of student staan ingeschreven aan een instelling die valt onder de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek. Deze kortingsmogelijkheid, die is uitgewerkt in artikel 2 lid b van het Besluit vaste boekenprijs, geldt voor boeken die dienen tot onderwijs dat vanwege de overheid of vanwege een rechtspersoon zonder winstoogmerk wordt gegeven. Voorwaarde is wel dat de boeken deel uitmaken van de voorgeschreven literatuur. In geval van gelijktijdige levering van meerdere verschillende van die boeken mag de verkoper maximaal 5% korting verlenen.

Bij de uitvoering van deze kortingsregeling blijkt er een aantal onduidelijkheden te zijn. Deze onduidelijkheden hebben betrekking op de volgende onderwerpen:

1. instelling van onderwijs: welke onderwijsinstellingen vallen hieronder?
2. voorgeschreven literatuur: alleen verplichte literatuur of ook aanbevolen literatuur?
3. gelijktijdige levering: ook korting op naleveringen?
4. controle door de verkoper: hoe ver moet een verkoper daarbij gaan?
5. handhaving door het Commissariaat: in welke gevallen treedt het Commissariaat op en met welke sancties?

Deze vragen zijn onder meer aan de orde geweest tijden een aantal bijeenkomsten van een delegatie van het ministerie van OCW, de Nederlandse Boekverkopersbond en het Commissariaat voor de Media (laatste 2 bijeenkomsten). Het resultaat van deze besprekingen is neergelegd in het memo van mr H.Y. Kramer van 6 juli 2005.

Tijdens de besprekingen zijn de volgende uitgangspunten verwoord:

- de oplossing voor de uitvoeringstechnische problemen moet recht doen aan zowel de uitdrukkelijke wens van de Tweede Kamer om individuele studenten te laten profiteren van 5% korting op studieboeken als aan (de mogelijkheid te voldoen aan) de verplichting voor verkopers om te controleren of de afnemers voldoen aan de voorwaarden voor het verkrijgen van deze korting;
- de student moet een zekere inspanning leveren om voor de korting in aanmerking te komen;
- de verkoper moet een zekere inspanning leveren (controle) om de korting te mogen verlenen;
- het Commissariaat dient te kunnen verifiëren of verkopers zich voldoende hebben ingespannen om te controleren dat alleen aan de juiste personen en op de juiste boeken korting wordt verleend.

Het Commissariaat heeft ten aanzien van eerdergenoemde onderwerpen het volgende standpunt ingenomen:

1. Instelling van onderwijs

De wet (artikel 13b) en het besluit (artikel 2) bepalen dat de kortingsmogelijkheid alleen betrekking heeft op boeken die dienen tot onderwijs dat vanwege de overheid of vanwege een rechtspersoon zonder winstoogmerk wordt gegeven. Deze kortingsmogelijkheid staat open voor studenten die staan ingeschreven bij een instelling van onderwijs die onder de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek valt.

Naast openbare onderwijsinstellingen die uitgaan van de overheid, vallen ook bijzondere instellingen als Universiteit Nijenrode onder laatstgenoemde wet. Het enkele feit dat Universiteit Nijenrode de rechtsvorm van een besloten vennootschap heeft, betekent nog niet dat deze rechtspersoon een winstoogmerk heeft. Of van een dergelijk oogmerk sprake is, moet worden beoordeeld op basis van de wijze waarop deze rechtspersoon aan het maatschappelijk verkeer deelneemt.

2. Voorgeschreven literatuur

Artikel 13b van de wet en artikel 2 van het besluit spreken over voorgeschreven literatuur. In de nota van toelichting bij het besluit worden de termen voorgeschreven literatuur en verplichte literatuur door elkaar gebruikt.

Bij de uitleg van het begrip voorgeschreven literatuur kijkt het Commissariaat naar het doel van de wetgever. De nota van toelichting bij het besluit spreekt over een ruime kortingsmogelijkheid. Het Commissariaat maakt daaruit op dat de kortingsmogelijkheid bedoeld is voor de boeken die de student nodig heeft voor zijn studie. Het Commissariaat leidt hieruit af dat onder het begrip voorgeschreven literatuur niet alleen verplichte literatuur maar ook aanbevolen literatuur valt.

Voor deze interpretatie is ook steun te vinden in de toelichting bij de artikelen (van de wet) zoals gewijzigd naar aanleiding van het advies van de Raad van State. Daarin wordt uitgelegd waarom boeken die in het HBO en WO worden gebruikt, buiten de definitie van het schoolboek vallen. “Voor deze onderwijssoorten geldt immers dat er een grotere vrijheidsmarge voor de studenten bestaat in de keuze van aanschaf van titels die voor hun studie relevant zijn. Deze studenten kunnen wel in aanmerking komen voor toepassing van de zogenaamde onderwijskorting die in artikel 13 aanhef en onder b is opgenomen”. Deze argumentatie komt weer terug in de nota van toelichting bij het besluit waarin de ruime kortingsregeling voor studenten wordt geplaatst tegen de achtergrond van de afschaffing van de vaste prijs voor het schoolboek. Volgens de nota van toelichting was het element van de verplichte aanschaf de reden om schoolboeken uit te zonderen van de Wet op de vaste boekenprijs.

Naar het oordeel van het Commissariaat impliceert de term ‘voorgeschreven literatuur’ dat in officiële stukken van de betrokken instelling van onderwijs tot uitdrukking komt dat de boeken, zowel verplicht als aanbevolen, deel uitmaken van de boeken die voor de betrokken studie nodig zijn. Bij officiële stukken valt te denken aan een studiegids en een reader.

3. Gelijktijdige levering

Artikel 2b van het besluit bepaalt dat alleen korting mag worden verleend bij gelijktijdige levering van meerdere verschillende boeken. De nota van toelichting geeft aan dat sprake moet zijn van gelijktijdige aankoop. Gezien deze toelichting is het Commissariaat van oordeel dat de verkoper ook 5% korting mag verlenen op boeken die op het moment van aankoop niet op voorraad zijn en op een later moment worden geleverd (ook als het dan om slechts een enkel exemplaar gaat).

4. Controle door boekverkoper

De nota van toelichting op artikel 2b van het besluit geeft aan welke voorwaarden er gelden wil de afnemer aanspraak kunnen maken op 5% korting. De afnemer moet “kunnen aantonen dat hij als student staat ingeschreven” bij een instelling van HBO of WO en “aannemelijk kunnen maken dat het om verplichte werken gaat”. Daarbij rijst de vraag hoe ver een boekverkoper moet gaan om te controleren of de eindafnemer aan deze voorwaarden voldoet. In de praktijk doet zich een aantal uitvoeringstechnische problemen voor. De staatssecretaris van OCW heeft in haar schriftelijke antwoord op kamervragen toegezegd dat hiervoor een werkbare oplossing zal worden gezocht.

Gebleken is dat niet alle studenten over een collegekaart beschikken op het moment dat zij hun studieboeken moeten kopen. Tevens doet zich de vraag voor hoe deze voorwaarde moet worden gecontroleerd bij verkoop via internet. Daarnaast doet zich in de praktijk vaak het probleem voor dat op het moment dat de studieboeken worden gekocht er geen volledige lijsten met de benodigde studieboeken beschikbaar zijn.

Een praktische oplossing voor deze problemen zou kunnen worden gevonden in een zogenaamde zelfverklaring van de koper in combinatie met een marginale controle door de boekverkoper. In deze zelfverklaring verklaart de koper naar waarheid (1) dat hij staat ingeschreven bij de door hem ingevulde onderwijsinstelling en studierichting en (2) dat alle boeken door deze onderwijsinstelling voor zijn studierichting zijn voorgeschreven. De verkoper mag bij de controle uitgaan van de goede trouw. Zijn er echter omstandigheden aanwezig om aan te nemen dat aan deze afnemer en/of op deze boeken geen korting mag worden verleend, dan dient de verkoper een extra inspanning te verrichten.

Desalniettemin kunnen in de praktijk de volgende fouten voorkomen:

- de verkoper verleent aan de juiste afnemers (leerling of student aan een instelling die onder de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek valt) korting op de verkeerde boeken (niet benodigd voor studie);
- de verkoper verleent op de juiste boeken korting aan de verkeerde afnemers (geen leerling of student aan een instelling die onder de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek valt);
- de verkoper verleent op de verkeerde boeken (niet benodigd voor studie) korting aan de verkeerde afnemers (niet als leerling of student ingeschreven aan een instelling die onder de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek valt).

Een 100% waterdichte controle lijkt in de praktijk niet mogelijk. Bovendien leidt het verplicht stellen van een dergelijke controle mogelijk tot een situatie waarin boekverkopers, mede gezien de administratieve lasten, afzien van het verlenen van de korting. Daarmee zou geen recht worden gedaan aan de wens van de Tweede Kamer om een dergelijke kortingsmogelijkheid in te voeren.

Om het Commissariaat in staat te stellen na te gaan of boekverkopers zich voldoende hebben ingespannen bij de controle dat alleen aan de juiste personen en op de juiste boeken korting wordt verleend, dienen boekverkopers koopbewijzen met de bijbehorende nummers van collegekaart en Informatie Beheer Groep alsmede de zelfverklaring te bewaren. In plaats van een zelfverklaring mogen verkopers ook gebruik maken van een adequaat alternatief. Dit systeem kan in de loop van 2005 worden geëvalueerd.

5. Handhaving door het Commissariaat

In geval van evident misbruik door de verkoper zal het Commissariaat overgaan tot het opleggen van boetes.

Daarnaast kan zich de situatie voordoen waarin de verkoper redelijke inspanningen heeft verricht om te controleren dat alleen aan de juiste afnemers en alleen op de juiste boeken korting wordt verleend. Heeft de verkoper redelijke inspanningen verricht, dan handelt hij niet verwijtbaar. De wet

bepaalt in artikel 17 lid 3 en in artikel 22 lid 2 dat het Commissariaat geen boete oplegt als de betrokkene van de overtreding geen verwijt kan worden gemaakt.

Blijkt tijdens een procedure dat de boekverkoper weliswaar redelijke inspanningen heeft verricht maar dat de door de boekverkoper getroffen maatregelen niet voldoende zijn om binnen een aanvaarbare foutmarge te blijven, dan zal de boekverkoper extra maatregelen moeten treffen. Bij het bepalen van een eventuele straf kan het Commissariaat rekening houden met de extra maatregelen die door de verkoper worden toegezegd.

Het Commissariaat vertrouwt erop hiermee de benodigde duidelijkheid te hebben verstrekt over de wijze waarop het Commissariaat zal toezien op de naleving van bovengenoemde kortingsregeling.

Hoogachtend,
COMMISSARIAAT VOOR DE MEDIA,

prof. dr. Jan van Cuilenburg
voorzitter

C.C.: Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap; dr. D.J. Waarsenburg
Mr. H.Y. Kramer AIM